

*Ahmed var på jakt etter en bibel. På
forunderlig vis fikk han kjøpt en på gaten.
Mange steder har de som tror, ingen kirke.
Noen må leve ut troen i dypeste hemmelighet.*

Side 2 - 11

Nils Terje Andersen: Kraften i en gudstjeneste. **2** | Hviterussland: Advokater mot diktaturet. **16**
Sentral-Asia: Forfølgelsen fikk pastor Jacob nesten til å gi opp. Så kom familien til Josefs hus. **6**
Nord-Korea: Troende kvinner er fyrtårn i motstanden mot Kims brutale diktatur. **10**

Kirken Assemblies of God Teheran ble stengt av iranske myndigheter i 2013 fordi flere og flere konvertitter møttes til gudstjeneste. Foto: Article18

HVA GUDS- TJENESTE VIRKELIG ER

Autoritære krefter forstår kanskje bedre enn mange av oss hva gudstjenester kan føre til.

■ **Gud ba Moses** hilse Faraog og si: «La mitt folk fare, så de kan holde gudstjeneste i ørkenen!» (2. Mos. 7,16). Faraog skulle ha hørt på ham. Moses kom flere ganger med lignende krav: «La mitt folk fare» – så de «kan feire høytid», så de «kan tjene» Gud, med andre ord: «Holde gudstjeneste i ørkenen». Men Faraog nektet dem dette. Kanskje forsto han hva gudstjeneste virkelig er?

Det kan virke pussig at det var nettopp gudstjeneste som Gud i sin godhet ville bevilge dette plagede slavefolket. En liten pause i hverdagen? En liten andaktsstund med ord om trøst og håp i trange slavetider?

Hvis dette var det som lå i kravet, kunne nok Faraog også ha innvilget folket permisjon. Men «feire høytid», «ofre», «tjene», «holde gudstjeneste» var noe mer. Det er noe mer. Det er i seg selv en utferd, en eksodus. Vekk fra livet som Faraos folk og inn i livet som Guds folk. Bort fra Faraos rike og inn i Guds rike. Faraog hadde rett i sine mistanker; en slik feiring i ørkenen ville føre til at han mistet dem.

Forvandlende gaver

Jeg trodde aldri jeg skulle oppleve at kirkene skulle bli stengt her i Norge. Men det ble de i perioder under pandemien. Jeg forsto begrunnelsene, men jeg forsto også noe annet: Hvor viktig det

er for kristne å samles til gudstjeneste. Kirken kan spre budskapet gjennom så mange medier, men den er ikke Guds informasjons-tjeneste.

Det vi ikke klarer, er å forvandle oss selv. Fra å være et produkt av den verden vi lever i, til å bli preget av Guds rikes kjærlighet og liv. Å holde gudstjeneste er noe langt mer enn å høre informasjon om Gud. Gudstjeneste er å komme sammen som et folk som Gud kan forme. Det er å gjøre forvandlende ting og motta gaver som forvandler. Det er å øve på å leve etter kjærlighetens lov, for så å leve den ut i verden. Ikke bare lærte Jesus disiplene sine å be sammen til «vår Far». Han kalte dem til å leve sammen som kirke. Og de «holdt sammen», delte alt og «ingen led nød» (Ap.gj. 4,34). Guds rike var kommet nær. Et rike med kjærlighet som grunnlov bredte seg ut.

La oss samles

Jeg leser om for eksempel iranske myndigheters forfølgelse av kristne som samles til gudstjenester. Kanskje disse autoritære kreftene forstår bedre enn mange av oss hva gudstjenester kan føre til? Så la oss samles til gudstjeneste, så mange vi kan, for de som ikke kan – og for hele verden. ■

TEKST: NILS TERJE ANDERSEN

» Å holde gudstjeneste er noe langt mer enn å høre informasjon om Gud.

■ **Nils Terje Andersen** er sokneprest i Vågsbygd menighet, Kristiansand.

Magasinet stefanus

Utgiver:
Stefanusalliansen

Adresse:
Trondheimsveien 137,
pb 6603 Rodeløkka,
0502 Oslo

post@stefanus.no

Telefon:
23 40 88 00

Ansv. redaktør:
Johannes Morken
jm@stefanus.no

Redaksjon:
Marianne Haugerud
Birgitte Moe Olsen
Hilde Skaar Vollebæk

Forsideillustrasjon:
Morten Ravnbo

Design:
Tyde: Bendik Schøien

Trykk:
Kai Hansen Trykkeri

Opplag:
16 200

Gavekonto:
3000 14 57922

VIPPS:
19013

Stefanusalliansen er en misjons- og menneskerettsorganisasjon med et særskilt fokus på trosfrihet.

Synspunkter i artikler står for forfatteres og intervjuobjektens mening. Stefanusalliansens meninger kommer til uttrykk i artikler skrevet av staben.

Vi følger personopplæringsloven.

Magasinet kommer gratis sju ganger i året. Bestill med SMS: MAGASIN til 2377 eller post@stefanus.no

Tilgjengelig som podkast. Kontakt KABB: kabb@kabb.no

www.stefanus.no
f/stefanusalliansen
@stefanusalliansen

DEN LØYNDE KYRKJA

■ I denne utgåva av Magasinet Stefanus kan du bli med inn i «den løynde kyrkja». Du kan møte menneske som går til bøn og gudstjenester utan å ha store bygg med kyrkjespår. Dei møtest i heimane til kvarandre. Dei som møtest, risikerer trakassering, politirazziaer, fengsling eller livsfarlege fangeleirar.

Aller verst er det kanskje i Nord-Korea. Kristendomen vert sett på som ei farleg gift, og kristne risikerer den verste straffa: Leiar for politiske fangar og av og til dødsstraff. Kristne kvinner utgjør fyrtårn i motstanden mot diktaturet. Men dei risikerer mykje. I denne utgåva kan du møte ei kvinne som vart lurert til å bli sex-slave i Kina. Ho kom seg heim med ei kristen tru som ho kunne dela med andre kvinner.

I Afghanistan har det alltid vore farleg å vera kristen. Talibans maktovertaking har gjort det endå farlegare, for dei som ikkje har klart å flykta. Men to studentar som Stefanusalliansen gjennom ein partner støttar, studerer vidare med hjelp av internett. Men dei ligg lågt, i frykt for Taliban. Korleis kan evangeliet på nytt få vekstvilkår under Taliban?

På Den arabiske halvøya er det oftast svært farleg for ein konvertitt å bli oppdaga. Les om menneske som møter Gud gjennom ekstraordinære teikn og som tek stor risiko ved å tru på den Jesus som Det nye testamentet fortel om. Stefanusalliansen skaper kvart år

ein møtestad for nokre av desse. Der kan dei sjå at dei likevel ikkje er åleine.

I Sentral-Asia vert det teke for gitt at folk er muslimar. I fleire av landa veks det fram huskyrkjer av folk som har konvertert og vart kristen tru. Somme av huskyrkjene har klart å bli godkjende. Men dei aller fleste må leva med at politiet når som helst kan koma på døra. I skulen blir borna deira gjerne utsette for audmjuking, kanskje ved å måtta reisa seg i klassen som prov på korleis barn ikkje skal vera. På Josefs hus i eit land der det er trygt å vera kristen, kan nedtrykte og slitne pastorfamiliar møtast for å kvila og få nytt mot til tenesta og til ein krevjande skulekvardag for borna deira.

» Er det noko vi kan lære av «den løynde kyrkja», er det å be og å samlast. I så mange gudstjenester som råd.

Også det iranske prestestyret fryktar kristne som møtest til gudstjeneste. Kanskje er det, som Nils Terje Andersen skriv, autoritære krefter som verkeleg veit kva kraft det ligg i gudstjenester. Gudstjenester forvandler menneske. Er det noko vi kan lære av «den løynde kyrkja», er det å be og å samlast. I så mange gudstjenester som råd. ■

■ **Johannes Morken**
Redaktør

Illustrasjon: Morten Ravnbo.

DE USYNLIGE TROENDE

Ahmed vokste opp i et strengt konservativt muslimsk samfunn. Han søkte etter en bibel og fikk et forunderlig møte med en gutt som solgte bibler på gaten.

TEKST: STEFANUSALLIANSEN

■ **Mange steder** må folk holde troen hemmelig, også for ens aller nærmeste. De kan ikke som oss gå til kirke, være med i et fellesskap eller utøve sin tro på annen måte.

Hver dag må de se seg over skulderen, for å være sikker på at ingen følger dem. Ensomhet og isolasjon er en permanent erfaring. På den arabiske halvøy har Kristus-troende ingen kirke å gå til, intet fellesskap for omsorg og veiledning.

Dette er mennesker vi i Stefanusalliansen vil støtte. Vi har årlige konferanser langt utenfor regionen der disse troende bor. Der kan de i trygghet få fellesskap, opplæring og omsorg. Noen er ikke døpt ennå, andre har vært Jesu disipler lenge og kan veilede dem som er ferske.

Lengsel etter mening

Vi kan av sikkerhetsgrunner ikke røpe hvor vi har konferansene. Men vi ønsker å formidle til Stefanusalliansens venner at vi har slike kurs, for at flere kan være med å be for dem som lever i det skjulte med sin tro. De er usynlige for sine omgivelser. Men Gud ser dem, og vi som i tillitt er blitt invitert inn i fortrolige fellesskap, ser dem.

Hvordan kommer folk på Den arabiske halvøy til tro? Internett og TV når gjennom vegger som tidligere hindret mennesker å få del i evangeliet. Kristne programmer og forkynnelse vekker lengsel etter mening. Den arabiske halvøy har en velstandsøkning uten sidestykke. Men rikdom har ikke kunnet fylle indre tomrom.

Vi har fått høre utrolige fortellinger om folks vei til Jesus Kristus. Gud ser lengselen og møter dem i drømmer og visjoner, og gjennom mennesker som lever ut troen på Jesus der de er.

Bibelselger på gaten

En som opplevde at Gud grep inn på forunderlig vis, er Ahmed. Under oppveksten fikk han høre fra moren: «Husk det var de kristne som berget livet ditt.» Som spebarn fikk Ahmed behandling for en livstruende sykdom på et vestlig drevet sykehus.

Ahmed vokste opp i et strengt konservativt muslimsk samfunn uten en kristen kirke. Han opplevde en indre konflikt. På skolen fikk Ahmed høre hvor dårlige de kristne var, at de hadde vendt seg vekk fra Gud. Men han slet med dette: «Hvordan kan de som berget livet mitt da jeg var liten, være så på villspor?»

En dag hørte Ahmed i radio noen forkynne evangeliet på hans egen arabiske dialekt. Han begynte å be Gud om å få en bibel. Han tenkte at han nok måtte reise til et land i vest for å få tak i en. Men en dag traff Ahmed en gutt på ti år ute på gaten. Gutten solgte arabiske bibler. Ahmed kjøpte en bibel og gikk rett hjem. Der ble det utrolig nok stor begeistring, og de tok foto av Ahmed med Bibelen. Han gikk ut senere for å finne igjen gutten. Men uansett hvor mye Ahmed lette, så han aldri bibelselgeren igjen.

Etter hvert ble Ahmed sikker på at det var Gud selv som sendte bibelselgeren. Kanskje det var en engel? Dette skjedde for 20 år siden. I dag er Ahmed en av de mange Jesus-etterfølgere på Den arabiske halvøy.

Drømmer

Nora var en overgitt muslim fra hun var liten og fulgte nøye de religiøse forpliktelsene hun var opplært i. Men så kom hun inn i en livskrise. Hun var svært skuffet over Allah. Fortvilelsen endte i selvmordsforsøk. På sykehuset var det en kristen sykepleier som, på forsiktig vis, fortalte henne at hun kunne kjenne Gud gjennom Isa al Masih, som Jesus kalles blant muslimer.

– I tre netter på rad etter at jeg kom ut av sykehuset, viste Jesus seg for meg i drømme og sa hva jeg skulle gjøre. En gang fortalte han meg at jeg skulle gå til en gate og banke på en dør. Jesus fortalte meg hvor dette var. Det var en underlig drøm, men jeg tok sjansen. Jeg fant huset og banket på. En eldre kvinne åpnet. Jeg hadde aldri truffet henne før. Hun sa: «Kom inn. Jeg skal vise deg rommet ditt. Her skal du bo.»

” Mange feirer sin gudstjeneste ensomme på sine rom, kanskje foran en dataskjerm med videokontakt til troende søsken.

Her fant Nora i sin dype fortvilelse et tilfluktssted. Hun kunne bo i trygghet hos en fremmed kvinne som Gud selv hadde kalt til å hjelpe. Hvordan Gud tok seg av Nora er underlig:

– I tre år ledet Jesus meg gjennom drømmer. Jeg hadde ingen kristne venner som kunne veilede meg. Jeg var som et «spebarn». Heller ikke hadde jeg en bibel å lese i. Senere fikk jeg et nytestamente. Etter hvert «kunne jeg gå selv».

Nora fortalte historien da hun kom til en av våre konferanser der hun fikk se at hun slett ikke var alene. Der kunne hun be uhindret og motta forbønn og omsorg.

Usynlig kirke

Gud bygger sin kirke i den muslimske verden. Den er annerledes enn våre kirker, for utenforstående er den ofte usynlig. Mange feirer sin gudstjeneste ensomme på sine rom, kanskje foran en dataskjerm med videokontakt til troende søsken som hjelper dem.

Stefanusalliansen gir dem mulighet til å møte tros-søsken ansikt til ansikt, få forbønn, opplæring og inspirasjon. Be for dem, at de skal få kraft til å leve som Jesu disipler i omgivelser som byr på utfordringer som vi ofte ikke tenker over. Vi er lemmer på det samme legemet; Jesus Kristus. ■

FORFØLGELSE PÅ HELSA LØS

Forfølgelsen i hjemlandet tærte på pastorfamilien. Jacob var inne på tanken om å gi opp tjenesten som pastor.

TEKST: KRISTINA AVANESYAN, JOSEFS HUS

Staben og de frivillige på Josefs hus tar godt imot sine gjester. Foto: Johannes Morken

■ **Jacob og Nasiba** og deres fire barn mellom 8 og 17 år er en vennlig familie fra en liten landsby i et land i Sentral-Asia. Av sikkerhetsgrunner forteller vi ikke hvor.

Jacob vokste opp som en hengiven muslim. Han ønsket å finne den rette veien i livet, siden han så mye urettferdighet. Jacob opplevde at mange muslimer ikke praktiserte rettferdighet, selv ikke mullaher.

En dag fikk familien besøk av Nasibas søster. Hun arbeidet som renholder for en misjonærfamilie i den nærmeste byen. Kvinnen hadde tatt imot Kristus og kom for å dele troen. Jacob ble mistenksom, kvinnen snakket jo om andre nasjoners tro, ikke hans eget folks religion.

Men da han lyttet, innså han at svigerinnen hadde rett i hvert eneste ord. De snakket sammen hele natten. Jacob og Nasiba stilte mange spørsmål og bestemte seg for å bli kristne.

Fortalte om troen – ble banket opp

Jacob og Nasiba var enkle og oppriktige mennesker. De begynte straks å fortelle slektninger at de hadde funnet sannheten. Da ble Jacob banket opp av sin bror. Ingen i familien ville snakke med dem mer, ikke engang hilse på gaten. De ble nektet å komme i familieselskaper, heller ikke i bryllup. De ble bedt om å fornekte kristendommen foran hele landsbyen og vende tilbake til islam.

Jacob og Nasiba var på nippet til å gi etter. Men så innså de at de som krevde at Jacob og Nasiba skulle fornekte troen, ikke selv hadde vært interessert i å leve rettferdig. Tvert imot var det mange som lurte andre og gjorde andre gale ting. Nå anklaget de Jacob og Nasiba for å være «skitne» på grunn av kristentroen. Jacob og Nasiba bestemte seg for at de heller ville følge Kristus – som gir håp om et nytt og rent liv.

De ble invitert til å møte andre kristne i en naboby. Til sin overraskelse møtte de for første gang andre mennesker fra sin egen nasjon, sin egen folkegruppe – som hadde viet sitt liv til Kristus. Møtet vil de huske for alltid. De spiste og lyttet til vitnesbyrd om hvordan folks liv var blitt forandret på grunn av Jesus. Nå visste Jacob og Nasiba med sikkerhet at det var sannheten de så hos disse menneskene, som seg imellom var svært forskjellige.

Fornekte – eller flytte

De begynte å dele troen i hemmelighet med noen fra landsbyen. Så pass mange fra lands-

” De begynte straks å fortelle slektninger at de hadde funnet sannheten. Da ble Jacob banket opp av sin bror.

byen og områdene rundt kom til tro at dette ble et synlig fenomen. Muslimske ledere ble rasende. Det ble innkalt til et møte for å diskutere hva de skulle gjøre med de kristne. Landsbyrådet bestemte at Jacob og Nasiba enten måtte fornekte kristendommen, eller de måtte forlate landsbyen.

Jacob og Nasiba kom til at de ville forlate landsbyen. De flyttet midlertidig til byen der Nasibas søster bor. Her fant Nasiba heldigvis arbeid på et kristent prosjekt som utdannet kvinner om helse og om hvordan de kan skaffe inntekter gjennom små bedrifter. Nasiba reiste rundt for å undervise kvinner. Når hun fikk muligheten, delte hun troen på Kristus. Jacob begynte som pastor i den lokale menigheten.

Radikale muslimer

Av og til besøkte de i hemmelighet sin egen landsby, for å møte de hemmelige troende. Først etter noen år kunne de flytte hjem. Landsbyfolk var ikke sinte lenger, men fortsatt var de veldig mistenksomme.

Jacob har nå vært pastor i mer enn 15 år. Nylig tvang fremveksten av islamsk radikalisme dem til å forlate landsbyen sin på nytt. Siden landsbyen ligger nær Afghanistan, hadde radikale muslimer fått fotfeste. Disse krever at ingen kan ha en jobb hvis de ikke leser Koranen og ber muslimske bønner.

Nytt håp

I byen der de nå er bosatt, er forfølgelsen ikke så sterk, men den er ikke borte. Men forfølgelsen over lang tid har gjort alle slitne og det har gått ut over helsa. Jacob var sterkt inne på tanken om å forlate tjenesten, før de kom til Josefs hus i november i fjor.

På Josefs hus fikk de se lys i mørket. De opplevde kjærlighet og omsorg fra de frivillige. De kunne hvile, spise god mat og besøke kirker og smågrupper åpent. De fikk gå til lege, få diagnoser og få medisiner mot sine helseplager.

Jacob fortalte at han under oppholdet hadde oppdaget at Gud elsker dem og bryr seg om dem. Han så nå at Gud ikke vil at han skal forlate pastortjenesten, men ønsker at han skal stole på Jesus og fortsette.

Med slike tanker dro de hjem. ■

Les mer på neste side

BARN YDMYKES AV LÆRERE

Også Jacob og Nasibas barn utsettes for ydmykelser og forfølgelse.

TEKST: KRISTINA AVANESYAN, JOSEFS HUS

■ På forrige side leste du om pastorparet Jacob og Nasiba i et land i Sentral-Asia. Her forteller barna deres om sine opplevelser.

Ester og Asima (11 og 15) forteller: «Folk vet at vi er kristne, selv om vi ikke sier noe. Vi vet at vi må være veldig forsiktige. Av og til ydmyker klassekamerater oss. De kaller oss «kafur» - forrædere, urene. Noen ganger ber lærere oss om å reise oss slik at hele klassen kan se oss, slik at ingen skal bli som oss.»

«Lærere blir sinte»

«Mor forteller oss at vi må oppføre oss fint på skolen og at vi må gjøre skolearbeidet godt og få gode karakterer, slik at ikke folk skal kunne fortelle noe dårlig om oss. Men noen ganger gir lærerne oss lave karakterer med vilje», forteller søstrene.

«Da vi flyttet til byen, ble det noe bedre. Der er folk ikke så radikale. Våre naboer sier ikke noe. Vi kan ha kristne venner som vi kan treffe og ha fester sammen med. Men på skolen vil lærere alltid få oss til å lese muslimske bøtter, og de blir sinte når vi nekter. Vår bror, Job, er heldig, han går på den russiske skolen.»

«Truet meg med politiet»

Job (17) forteller: «Jeg forstod litt russisk, så jeg klarte å komme inn

på den russiske skolen. Det er jeg glad for. Der kan jeg åpent si at jeg er kristen, fordi russere, ukrainere og koreanere går der. Men elever fra mitt eget folk mener at vi må være muslimer og at vi ikke har rett til å velge religion. En gang truet en gutt meg, han ville ta meg til politiet. Onkelen hans hadde sagt at slike som meg skal sitte i fengsel, fordi det er ulovlig å være kristen. Jeg vet at han tar feil, men det er veldig ubehagelig å høre slikt.»

” Lærere som vil få oss til å lese muslimske bøtter, blir sinte når vi nekter.

Ester (11) og Asima (15)

Omsorg for barn

Når Sevich (8) vokser opp, vil også han møte dette. På Josefs hus tar vi hensyn til barn. Vi oppdaget at Asimas helse er svak, og medisinske prøver bekreftet det. Vi fikk resept og fikk kjøpt vitaminene hun manglet.

Også barna trenger vår omsorg. ■

Kristne leiarar på randen av samanbrot etter hardt press heime i Sentral-Asia, får nye krefter på Josefs hus.

TEKST: JOHANNES MORKEN, JOSEFS HUS

Tamara kom til Josefs hus i 2018. Her står ho mellom prosjektmanager Larisa Musayelyan (t.v.) og Kristina Avanesyan på Josefs hus. Foto: Kai Tore Bakke

■ – Pastorpar som kjenner at dei ikkje orkar meir, dreg heim klare for ny innsats. Det er sterkt å sjå, seier ein av dei frivilljuge i Josefs hus.

Josefs hus ligg i eit land der kristne er trygge. Av tryggingssgrunnar skriv vi ikkje kvar.

Josefs hus, som Stefanusalliansen har støtta sidan 2018, har fått namn etter Josef som vart forfølgd av brørne sine. Men då brørne mange år seinare kom til Egypt i desperat ærend for å skaffa mat, var det Josef som stilte opp.

Arthur og Kristina Avanesyan, som leier Josefs hus, var pastorpar i over 20 år i eitt av landa i Sentral-Asia. Arthur sat ein gong to veker i fengsel.

– Vi har kjent forfølginga på kroppen. Her er vi trygge. Her kan vi hjelpa, seier Kristina.

HER FEKK TAMARA NYE KREFTER

Ludmila Djalavyan, som er frivillig og brukar kompetansen som fotpleiar, hugsar Tamara: Ingen skulle få stella føtene hennar. Men så fikk Ludmila likevel stella føtene til gjesten.

– Tamara var og er sterk. Men etter fotstellet, gret ho. Tamara hadde aldri før opplevd at nokon stilte opp for henne, ho var berre van med å tena andre, legg Ludmila til.

Frå trakassering til blomster

Rundt eit rikt matbord får vi møta både stab og frivilljuge - mellom andre ein bakar, ein restaurantsjef og ein forretningsmann. På fritida stiller dei opp. Borna til staben blir leikekameratar for gjestande born.

– Vi legg alt til rette. Nokre vil på fotturar, andre har vondt i beina og har heilt andre behov. Nokre vil innom mange kyrkjer, fortel Kristina.

Alle blir tekne godt hand om heilt frå dei landar på flyplassen.

«Aldri har nokon møtt oss med blomster før», utbraut eit par.

– Dette er folk som til dagleg blir sett ned på og som vert trakasserte og forfølgde, samstundes som dei har stort ansvar for kyrkjene. Hos oss skal dei få kjenna at innsatsen deira er viktig i Guds rike og at Gud elsker dei, seier Kristina.

” Vi har kjent forfølginga på kroppen.

Kristina Avanesyan

Pastorar og andre leiarar og kristne som har vore utsette for forfølgning, kan koma til Josefs hus, i to eller fleire veker.

Folk som konverterer frå islam i Sentral-Asia, blir mange stader utsette for press og forfølgning. Razziaer og arrestasjonar av pastorar er ikkje uvanleg. Fleire har vore fengsla.

På Josefs hus får dei omsorg og kvile. Somme får legehjelp. Dei får samtalar, forbøn, sjelesorg, kulturtilbod og avkopling.

Møtet med Tamara

Stab og frivilljuge hugsar godt Tamara frå Tadsjikistan som kom i 2018. Islamske fundamentalistar hadde i 2004 skote og drepe mannen hennar, som var pastor, rett framfor augo til Tamara.

I fem år måtte enka overta ansvaret for huskyrkja. Då kyrkja fekk ny pastor, heldt Tamara fram med husgrupper for kvinner. Sin eigen tragedie fekk ho ikkje bearbeida før ho kom til Josefs hus – meir enn 13 år etterpå.

Stengde grenser

I store delar av 2020 var grensene til nabolanda stengde. I andre halvår kom ingen. Det skapte uvisse for framtida.

– Vi bad mykje. Støttespelarane bad for oss. Gud svarte på bøner, fortel Kristina.

Eitt av landa opna grensene frå starten av 2021. Josefs hus kunne ta imot dei første familieane etter nedstenginga.

– Dei som får koma hit, ønskjer at Josefs hus skal kunna hjelpa mange andre, seier Kristina. ■

Nord-Korea anser kristendommen som ekstra farlig fordi den utfordrer regimets ideologi som innebærer å tilbe og lyde Kim-dynastiet.
Illustrasjon: Haeun Kim, for Korea Future

'JEG VAR SEX-SLAVE I KINA'

Lim Sarah fra Nord-Korea ble kristen i Kina. Tilbake i hjemlandet ble hun kastet i fengsel.

TEKST: BIRGITTE MOE OLSEN

■ **Lim Sarah** fikk høre om Jesus i Kina, og tok med troen hjem til Nord-Korea. Der samles hun og andre kristne i all hemmelighet. Kvinner har lav status i det nordkoreanske samfunnet og vanligvis ikke muligheter

til å innta lederposisjoner. Men i undergrunnsmenighetene er det ofte kvinnene som leder, ifølge Stefanusalliansens samarbeidspartner Korea Future.

Et slaveliv i Kina

Lim Sarah ser inn i kameraet med en rolig mine. Korea Future har publisert historien hennes på Youtube. Hun forteller at en nabo solgte henne og andre kvinner fra landsbyen til Kina. For en sum tilsvarende 20 000 kroner ble hun mot sin vilje giftet bort til en kinesisk mann som var mye eldre enn henne. Mannen hadde en psykisk utviklingshemming.

– Dette var en veldig vanskelig periode i livet mitt. Jeg forsøkte å ta mitt eget liv, forteller hun.

Etter mange år i Kina som illegal flytning, og deretter som fange i en omskolingsleir i Nord-Korea, kan Lim Sarah endelig snakke fritt. I 2014 kom hun seg over grensen til Kina på nytt, og klarte deretter å rømme til Sør-Korea.

– *Hvordan var livet ditt i Kina?*

– Det var et helvete. Jeg følte meg som en sexslave. Ekteskapet var ikke frivillig, og jeg mistet alt håp. Familien hans overvåket meg for å hindre at jeg rømte. En desperat vinternatt løp jeg ut barfott i undertøy for å prøve og rømme. Men familien hans dro meg tilbake til huset og slo meg. Det var på denne tiden jeg startet å skade meg selv slik at jeg endte på sykehus.

Til slutt fikk Lim Sarah hjelp av en venn til å flykte til en annen kinesisk by hvor hun fant arbeid og en kristen menighet.

Kvinner spesielt utsatt

Som mange kvinner hadde Lim Sarah vanskelig for å finne arbeid i Nord-Korea. Hun ble lovet jobb i Kina med fast lønn, men ble rundlurt. Mange nordkoreanske kvinner livnærer seg på svartebørsen, blant annet ved å smugle varer fra Kina til Nord-Korea. Blir de tatt, risikerer de fengsel.

Stefanusalliansens samarbeidspartner Korea Future har dokumentert hvordan Lim Sarah og nordkoreanske kvinner som henne lider under overgrep på grunn av både kjønn og religion. I Kina utsettes de for menneskehandel og prostitusjon. De trakasseres i rettssystemet fordi de har praktisert religion eller vært i kontakt med en religiøs person. Korea Future har nylig publisert en rapport om religiøse kvinner som «fyrtårn i motstanden i Nord-Korea».

Korea Future dokumenterer overgrepene ved å intervju folk som har flyktet fra Nord-Korea. Av 151 kristne kvinner som ble intervjuet av Korea Future i 2019, var 140 utsatt for frihetsberøvelse. Fem var utsatt for tvangsarbeid. 33 kristne kvinner var utsatt for tortur. En kvinne var utsatt for seksuelle overgrep. Elleve ble utsatt for tvangsretur fra Kina til Nord-Korea.

Kvinner viser vei

Å være kristen i Nord-Korea er en politisk forbrytelse som kan straffes med tvangsarbeid i politisk fangeleir – de verste fangeleirene – inntil tre generasjoner, og i verste fall med døden. Praktisering av sjamanisme straffes mildere med inntil tre års tvangsarbeid i vanlige fangeleirer.

– Mange oppsøker sjamanisme for å finne en form for trygghet for seg selv og familien. Jeg gjorde dette selv før jeg ble introdusert til kristendommen i Kina, sier Lim Sarah.

» Jesus og kristendom sees på som gift i Nord-Korea.

Lim Sarah

Hun oppsøkte en kristen menighet i Kina for å møte andre koreanske kvinner. Der fant hun omsorgen hun trengte, og trøst i å kunne snakke eget morsmål. Den fulgte undergrunnskirken i Nord-Korea består i dag av mange medlemmer som henne – kvinner som er blitt smuglet til Kina og tvangsgiftet der, for deretter å returnere med troen til Nord-Korea.

Kvinner som fungerer som religiøse ledere i Nord-Korea, tar en enorm personlig risiko dersom myndighetene skulle få rede på hva de holder på med.

Farlig kristendom

Hvor mange kristne det er i diktaturet Nord-Korea, er det ingen som vet. Men de kristne er den absolutt mest fulgte religiøse gruppen.

– Jesus og kristendom sees på som en gift i Nord-Korea, fordi kristentroen går imot Juche-ideologien. Den innebærer å tilbe statslederne: Kim Jong-un, hans avdøde far Kim Jong-il og Kim Il-sung som var landets første leder. Regimet krever total overgivelse og lydighet. Derfor er det å være kristen en alvorlig forbrytelse, forteller Lim Sarah.

For flyktninger som returnerer fra Kina til Nord-Korea, enten frivillig eller gjennom tvangsretur, og som mistenkes for å være kristne, venter streng overvåkning fra sikkerhetstjenesten. Skulle de bli avslørt som kristne, venter arrestasjon med tortur. Kvinnene utsettes gjerne for kjønnsbasert vold. De risikerer spesielt tøff behandling i fangenskap på grunn av sin religiøse tilhørighet, ifølge Korea Future.

Benektet troen

Da Lim Sarah ble kristen i Kina, visste hun om risikoen. Hun hadde hørt historier om kristne som ble skutt på gaten. En kvinne fra landsbyen ble sendt i omskolingsleir. Da hun selv ble arrestert av kinesisk politi fordi hun manglet arbeidstillatelse, var faren for tvangsretur til Nord-Korea overhengende.

– Det første politiet spurte om, var: «Har du vært i kontakt med kristne? Har du vært i kontakt med sørkoreanere?» Jeg var redd for at de ville drepe meg hvis jeg fortalte sannheten. Så jeg løy.

Lim Sarah ble sendt til omskolingsleir i Nord-Korea, noe som anses som en mild straff. En kristen cellekamerat var ikke like heldig. Da hun ble avslørt mens hun ba på cellen, ble hun sendt til fangeleir for politiske fanger. ■

‘DOKUMENTAR I FABELFORM’

» Gjennom Mama Maggie hadde Hannah fått en bedre oppvekst og utdanning.

Eyvind Skeie og Morten Ravnbo inviterer små og store lesere med på en reise inn i Stefanusbarnas verden i «søppelbyene» i Egypt.

TEKST: HILDE SKAAR VOLLEBÆK

ILLUSTRASJONER: MORTEN RAVNBØ

■ **Her deler de** noen av sine tanker rundt den ferske boken «Mama Maggie og Hannah – en historie fra Egypt».

Eyvind Skeie har hatt ideen til boken lenge og diskutert den med Mama Maggie og hennes stab. Bokens hovedperson er Hannah.

– Fortellingen om Hannah bygger på møtet med noen av dem som arbeider for Stefanusbarna. Det er særlig en ung kvinne jeg tenker på. Når hun leder allsang og andre programmer, har hun en slik fin autoritet og utstråling. Så fikk jeg høre at hun selv hadde vokst opp på «søppelfjellet» Muqattam i Kairo. Gjennom Mama Maggie hadde hun fått mulighet til en bedre oppvekst og utdanning.

– Hvem er så bokens Hannah?

– Vi møter Hannah på to forskjellige måter. Først møter vi henne som voksen. Hannah kommer til kirken med sine to barn. Der treffer hun Mama Maggie. Dette utløser fortellingen om Hannah som barn. Gjennom denne rammefortellingen får jeg frem et større perspektiv på det Mama Maggie og Stefanusbarna står for. De ser det enkelte barnet i et livsperspektiv. Det gjelder ikke bare å hjelpe i øyeblikket, men å se barnets muligheter og gi det en plattform til å bygge sin voksne tilværelse, sier Eyvind Skeie.

En bok blir til

Boken er blitt til over to år mens reiser eller besøk har vært vanskelig. Skeies første tanke var at bildene måtte fotograferes eller tegnes fra grunnen av.

– Men løsningen ble Morten Ravnbo! Han har en teknikk hvor han skaper et grunnlag ved å forene mange forskjellige fotografier. Så maler han over disse med sin digitale pensel, og får frem et helt spesielt uttrykk, forteller Skeie. →

← Til vanlig jobber Morten Ravnbø mest med grafisk design, men iblant med illustrasjoner og forsider til fantasy-bøker.

– Det er i den sammenhengen jeg har testet teknikken med å bruke fotounderlag og male i hop det digitalt etterpå. Men et så stort og omfattende illustrasjons-prosjekt som dette, har jeg nok ikke gjort før, sier Ravnbø.

Fabelform

– Hva har du ønsket å formidle gjennom bildene til boken om Mama Maggie?

– Som illustratør forsøker man å formidle innholdet i teksten. Samtidig tilfører man også noe i bildene. Jeg har ønsket å få fram en sandete, eventyrlig, men samtidig realistisk og troverdig skildring. Jeg ville beholde følelsen av «virkelighet», samtidig som jeg ønsket at det skulle se malt og «kunstnerisk» ut. Det er som en dokumentar, i fabelform. Utfordringen har vært å få til en passe balanse mellom foto og maleri. Jeg er ganske fornøyd med uttrykket, det er detaljrikt, men likevel oversiktlig, forteller Ravnbø.

«Medfølelse og glede»

– Hvordan kan boken brukes?

– Stikkordene er informasjon og inspirasjon, sier Skeie og fortsetter:

– En fortelling kan vekke noe i oss mennesker, enten vi er barn eller voksne. Fortellingen om Hannah håper jeg kan vekke nysgjerrighet, medfølelse og glede, enten den leses i en barnehage, i en barnegruppe, på søndagsskolen eller hjemme.

– Hva håper du leserne sitter igjen med?

– Jeg håper de kjenner på en varme og at de blir berørt. Det er en fin og gripende historie, men jeg er litt spent på hvordan barn vil oppleve den. Det er jo mer alvor her. Men jeg håper leserne sitter igjen med et ønske og en vilje til å være med og hjelpe andre. Det er utfordrende å tenke: «Er det jeg som skal gå ut og hjelpe?» – slik Maggie gjorde, sier Morten Ravnbø. ■

«Mama Maggie og Hannah – en historie fra Egypt» er fersk fra trykkeriet.

” Fortellingen om Hannah håper jeg kan vekke nysgjerrighet, medfølelse og glede.

Eyvind Skeie

Forfatter Eyvind Skeie og illustratør Morten Ravnbø.

Lyste opp mørke hjem i Libanon

En av Libanons kriser er mangel på elektrisitet. Folk har strøm en til fire timer om dagen. På grunn av høye priser på drivstoff, har private generatorer heller ikke kunnet levere som før.

Vår samarbeidsmenighet Resurrection Church i Beirut har hjulpet 2250 fattige familier i hele Libanon. Menigheten delte ut lamper drevet av solceller. Stefanusalliansen ga midler.

– Lampene har hjulpet oss med å takle strømsituasjonen, spesielt

fordi det om vinteren blir mørkt rundt klokken 16.30. Vi ble overrasket over hvor godt lys lampen gir og hvor lenge den lyser. Nå kan barna gjøre lekser på ettermiddagen. Vi kan ikke takke nok, forteller en mor.

En annen forteller:

– Lyset hjalp virkelig. Tidspunktet var perfekt fordi strømmen går klokken ett og kommer ikke tilbake før neste morgen. Jeg lader lampen på dagtid og bruker den hele kvelden. Hjemmet mitt har ingen vinduer, så det hjalp meg når jeg vasker opp og lager mat. Barn kan gjøre lekser, familier kan til og med dusje og bruke toalettet når som helst.

En tredje forteller:

– Jeg har også delt lampen med mine romkamerater. Pris Herren og takk!

En gutt i Libanon gleder seg over solcellelampen. Foto: Resurrection Church

Vågsbygd gjorde døren høy

Søndag 5. desember ble det arrangert adventskonsert i Vågsbygd kirke i Kristiansand. Den røde tråden var jul og juletradisjoner – fra fjern og nær.

Publikum fikk høre kjente og mindre kjente julesanger, noen av dem med opprinnelse i andre kulturer og land. Sangene ble fremført av lokale sangere og musikere.

Ved siden av musikkscenen var det rigget en sofakrok hvor Brita Sørli Jærnes hadde samtaler med mennesker som har andre historier om jul enn dem vi ofte hører. Kirketjener Simon Køsler snakket om sin oppvekst i en gresk-ortodoks tradisjon i Tyrkia. Diakon Arild Tjørve snakket om utenforskap i jula. Alem Berhane snakket om sin bakgrunn som ortodoks kristen fra Eritrea, og om faste før jul.

Alf Augland snakket om sin oppvekst og juletradisjoner i Vågsbygd på 30- og 40-tallet. Astrid Espegren snakket om menighetens misjonsprosjekt og sitt eget besøk i Egypt. Sokneprest Nils Terje Andersen snakket om hvordan vi kan lære av andres historier og få julas budskap til å flytte inn i hjertene våre.

Alle inntekter denne kvelden gikk til menighetens misjonsprosjekt i Egypt.

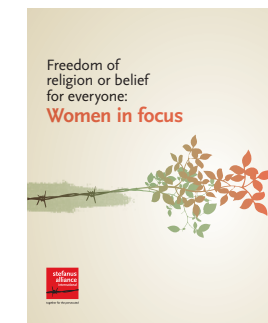
Sokneprest Nils Terje Andersen (t.h.) i samtale med Brita Sørli Jærnes.

Skryt til Stefanusalliansen

I statsbudsjettet for Utenriksdepartementet (UD) for 2022 får Stefanusalliansen, som siden 2018 har hatt avtale med UD, rosende omtale for arbeidet for trosfrihet.

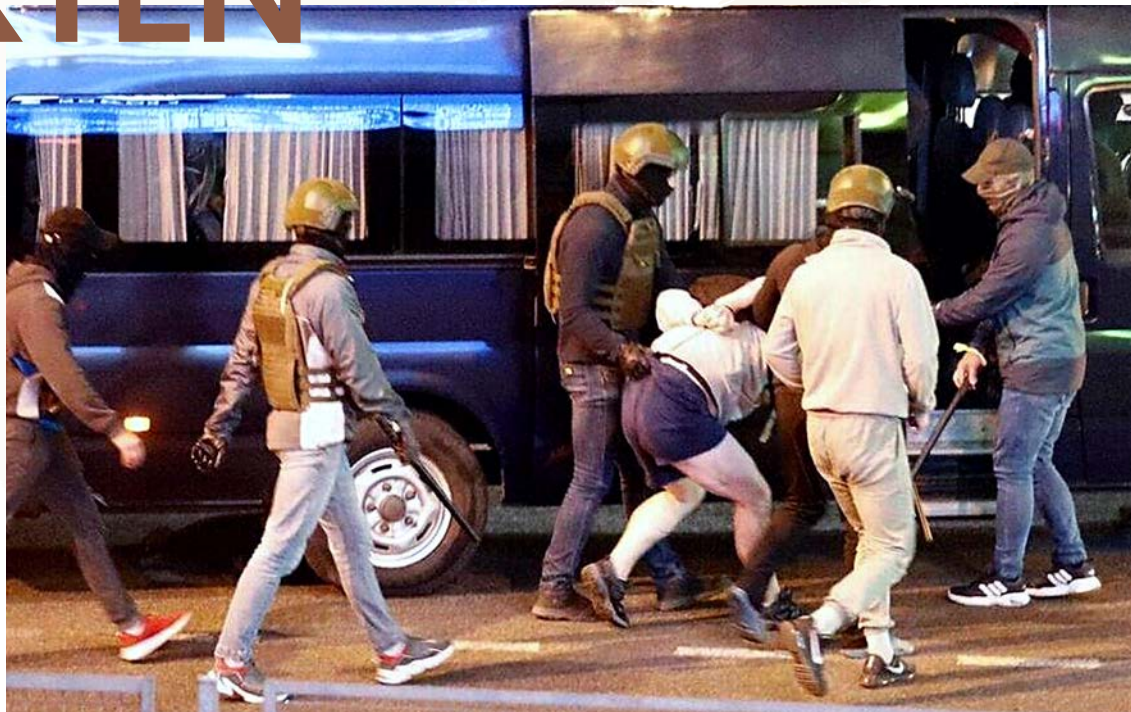
Budsjettdokumentet viser til at en stor andel av verdens befolkning ikke får oppfylt tros- og livssynsfriheten. Covid-19-pandemien bidro til økt diskriminering av religiøse minoriteter.

«Evalueringer av både det internasjonale parlamentariknettverket (IPPFoRB) og Stefanusalliansen viste gode resultater av deres arbeid. (...) Stefanusalliansen bidro til opplæring om tros- og livssynsfrihet på 13 språk, samt juridisk opplæring av advokater. Med støtte fra bl.a. Norge ble det utarbeidet en rapport om fremme av tros- og livssynsfrihet og likestilling i lys av bærekraftsmålene. Den ble brukt som underlag i rapporten om samme tema fra FNs spesialrapportør for tros- og livssynsfrihet. Arbeidet (...) er også videreført gjennom konkrete prosjekter (...) i Egypt, Libanon, Myanmar, Nigeria, Pakistan og Vietnam.»

Stefanusalliansens undervisningshefte om trosfrihet og kvinners rettigheter er ett av mange bidrag.

TROSSER MAKTEN

Politiet slo hardt ned på fredelige demonstranter.
Foto: Nasha Niva

Med fare for liv og helse forsvarer advokater troende og trossamfunn i Hviterussland. De gir ikke opp selv etter politiraid på kontoret.

TEKST: STEFANUSALLIANSEN

■ **Advokatkollegaene Sofia og Roman** ble utfordret av sin egen menighet som trengte hjelp da de møtte vanskeligheter med myndighetene.

– Pastoren spurte oss: hvis ikke dere, hvem skal da hjelpe?

Senere kom andre menigheter og trossamfunn for å be om hjelp. I dag er Sofia og Roman to av de mest erfarne og respekterte

advokatene som arbeider med trosfrihet i Hviterussland. Fordi arbeidet er sensitivt, bruker vi ikke deres egentlige navn.

100 saker hvert år

De har etter hvert fått flere kollegaer som arbeider med trosfrihet. Sammen gir advokatene juridisk veiledning og rettshjelp for trossamfunn og troende i cirka 100 saker hvert eneste år. De hjelper i saker med registrering av trossamfunn, gudshus og religiøse arrangementer, i tillegg til forsvar mot reaksjoner fra myndighetene.

– Vi bistår ulike kristne menigheter, men også jøder, muslimer, Jehovas vitner, buddhister, scientologer og Hare Krishna-tilhengere, forteller de.

De driver også opplysningsarbeid. Roman forteller at mange trossamfunn ikke kjenner sine rettigheter. Tradisjonelt har det vært en viss skam knyttet til det å klage til myndighetene eller kreve sin rett. Derfor er det en seier når trossamfunn bestemmer seg for å klage på vedtak eller protestere mot restriksjoner.

Hviterussland

- Republikk i Sovjetunionen frem til 1991.
- Hovedstad: Minsk.
- Styrt med jernhånd av president Aleksandr Lukasjenko siden 1994.
- Kalles «Europas siste diktatur».
- Religionsloven fra 2002 krever offisiell registrering og tillatelse for all religiøs praksis.
- Det er krav til et visst medlemstall. Større organisasjoner må ha eksistert i minst 20 år.
- Politiet ilegger store bøter for uregistrert religiøs aktivitet.

Advokatene rapporterer også til FNs spesialrapportør for trosfrihet, USAs trosfrihetskommisjon og andre som jobber med menneskerettigheter i Hviterussland.

Protester og brutal vold

I 2020 forverret situasjonen seg dramatisk i landet. Mens verden stengte ned for korona, tok hviterussere til gatene i mai for å protestere mot arrestasjonen av en regimekritiser. I august erklærte Alexandr Lukasjenko seg som vinner med 80 prosent av stemmene i presidentvalget, selv om meningsmålinger viste at støtten til opposisjonen var langt høyere enn valgresultatet tilsa.

Hundretusener protesterte i flere måneder mot valgfusk. Demonstrasjonene ble brutalt slått ned. Ifølge USAs trosfrihetskommisjon ble mer enn 35 000 arrestert.

Mange ble utsatt for tortur og umenneskelige fengselsforhold og fikk lange fengselsstraffer for anklager om «terrorisme» og «ekstremisme». Myndighetene viste at de var villige til å bruke vold i stort omfang for å bevare sin makt. Mange som gjorde motstand, ble mål for regimets brutalitet.

Sofia, Roman og kollegaene fortsatte å gi juridisk hjelp. Også mange troende var med på fredelige demonstrasjoner mot valgfusk. Flere ble arrestert og anklaget for mindre overtredelser, strafferettslige eller forvaltningsmessige.

– Vi hjalp troende med juridisk veiledning og forsvarte dem i møte med myndighetene.

Arbeidet ga resultater

Med advokatenes hjelp har flere trossamfunn de siste årene fått mulighet til å eksistere og drive med religiøse aktiviteter. Sofia og Roman hjelper dem og representerer dem i møte med myndighetene. Over tid ga arbeidet resultater.

– Myndighetene forsto etter hvert at lovgivningen om trossamfunn hadde sine mangler og måtte forbedres, sier Roman.

Advokatene lyktes med å registrere et nytt trossamfunn. Frem til da hadde ingen nye trossamfunn fått ja til registrering siden religionsloven ble innført i 2002. De siste årene har fem trossamfunn fått registrering.

Roman og kollegaene arbeider med åtte saker om registrering. Noen har ventet i mange år. De har også lyktes med å registrere bygninger som gudshus.

Tilbakeslag

Men hendelsene i 2020, da myndighetene svarte på demonstrasjoner med vold, har også gjort arbeidet vanskeligere for advokatene. Myndighetene avsluttet kontakten med organisasjoner som arbeider for trosfrihet og har lagt ned mer enn 300 organisasjoner. Politiet raidet kontoret til advokatene.

– Vi var ikke til stede da det skjedde, men vi ble advart av andre om at politiet var her, forteller Roman.

Politiet tok med seg datautstyr og noe skriftlig materiale. Politiransaker kan resultere i arrestasjon og straffeforfølgelse. Advokatene fortsetter likevel arbeidet, men er mer forsiktige med å snakke om det offentlig.

” Vi var ikke til stede, men vi ble advart av andre om at politiet var på kontoret vårt.

Roman, advokat i Hviterussland

Håp og bønn

Advokatene håper og ber om at situasjonen skal bli bedre. Roman sier at Gud er i virksomhet.

– Vi som tror, må gjøre vår del slik at Gud skal få mulighet til å gjøre sitt overnaturlige arbeid.

Roman siterer 1. Kor 10,13 der det heter at Gud er trofast og at «når dere blir fristet, vil han vise en utvei, slik at dere kan holde ut». Derfor gir ikke advokatene opp.

Advokatene var ikke forberedt på at myndighetene skulle ty til omfattende vold. Forholdene synes å bli vanskeligere og vanskeligere.

– Det internasjonale samfunnet må få vite om hva som skjer, sier Roman.

Angret ikke

Roman har latt seg inspirere av en mann som han ga advokathjelp. Mannen hadde vært fengslet for sin tro i mange år, under veldig vanskelige forhold.

– Jeg spurte om han angret og om han ville holdt på troen hvis han kunne gått tilbake og tatt valget på nytt. Mannen hadde bevart troen i alle disse årene og svarte at han ikke ville gjort noe annerledes og heller ville lide for troen sin, forteller Roman. ■

FÅR HJELP PÅ FLUKT FRA TALIBAN

Mens Tyrkia bygger grensemur, får afghanske flyktninger psykologhjelp, barneklær og nødpakker av en hjelpeorganisasjon som Stefanusalliansen støtter.

TEKST: STEFANUSALLIANSEN

■ **Fortvilte afghanske** flyktninger strømmer inn i Tyrkia. De har gått til fots i 50 dager gjennom Iran før de krysser grensen. Strømmen tiltok etter Talibans maktovertagelse den 15. august i fjor.

Ledelsen for First Hope Association (FHA) dro til byen Van sørøst i Tyrkia, nær grensen mot Iran, i slutten av august for å kartlegge behovene etter at Taliban hadde inntatt Kabul.

– Vi hadde samtaler med lokale myndigheter for å kartlegge behovene og forstå situasjonen for afghanske flyktninger. Hverken Tyrkia eller Iran vil eller kan ta imot så mange flyktninger, forteller lederen for First Hope Association. Av sikkerhetsgrunner bruker vi ikke navn.

Bygger mur

– Regjeringen har bygget en 50 km lang mur som gjør det vanskeligere å komme inn i Tyrkia. Derfor blir dette i enda større grad business. Menneskesmuglere tyner folk for de pengene de har for å ta dem over grensen, sier lederen av FHA.

Det er ingen diplomatiske relasjoner mellom Tyrkia og Taliban, så det finnes ingen avtale om returering. Derfor ender flyktningene opp i deportasjonssentre. Tidligere kunne de ikke være lenge på et slikt senter. Nå har myndighetene ingen steder å sende dem, derfor fylles sentrene opp. Det er to slike sentre i Van.

Mange iranske turister og forretningsfolk kommer til Van, det går direktefly fra Teheran. For flyktninger er det derimot svært vanskelig å komme over.

Tre ansatte

I Van har First Hope Association etablert et kontor med tre ansatte.

Tyrkias grensemur mot Iran reiser seg. Foto: Shutterstock

» Menneskesmuglere tyner folk for de pengene de har for å ta dem over grensen.

Lederen koordinerer med myndighetene, organiserer prosjektene og tar seg av papirarbeid, lover og regler. Vedkommende besøker også familier for å kartlegge behov og finne ut hvordan de kan hjelpe.

En klinisk psykolog gir traumebehandling. Han er palestiner som vokste opp i Jordan. Han flyttet fra Ankara for å bli en del av flyktningarbeidet.

Den tredje arbeideren deler ut nødpakker og barneklær. Ved besøk hos familier kartlegger hun også behovet for psykologhjelp.

Hjelp mot traumer

– De lokale myndighetene trenger oss for å gi flyktninger hjelp med traumer, og de trenger hjelp med oversettelse. Behovene som myndighetene så, dannet utgangspunktet for sammensetningen av staben, sier lederen av FHA.

– Medisinsk hjelp tar andre seg av, men First Hope Association gjør mye kartlegging og formidler kontakt til de som gir medisinsk hjelp.

– Hva blir behovene fremover?

– Det kommer fortsatt flyktninger. Behovene er store. Vi regner med at mange flere vil komme etter mars når vinteren er over, været blir bedre og det blir enklere for folk å reise. ■

FARLIGERE FOR KRISTNE UNDER TALIBAN

Afghanske kristne er dypt bekymret for fremtiden under Taliban. Men flere kilder advarer mot vestlige overdrivelser.

TEKST: JOHANNES MORKEN

■ **Etter Talibans** maktovertagelse brente mange kristne i landet bøker for å skjule sin tro dersom Taliban skulle komme på døren.

Landets kristne er konvertitter, mange fra shia-islam. De hører til ulike etniske grupper. Det er avgjort blitt farligere.

Stefanusalliansens kilder forteller at flere hundre afghanske kristne kom seg ut av landet, noen i det første kaoset, flere utover høsten til Abu Dabi, Dubai eller andre land.

Ligger lavt, vil ut

Kristne som fortsatt er i Afghanistan, ligger lavt. Mange ønsker å komme seg ut, i dyp frykt for hva som kan skje under Talibans strenge tolkning av sharia og bevegelsens syn på «vantro» og «fracfalne».

Pars Theological Centre, som med støtte fra Stefanusalliansen gir opplæring til iranske kristne, hadde tre afghanske studenter i sin nettbaserte undervisning da Taliban tok makten. En av de tre kom seg med et fly til Au Dabi i høst. De to andre er fortsatt i Afghanistan. En av dem, Ali, klarte først å flykte til Pakistan, men vendte tilbake til Kabul da han ikke så noen fremtid i Pakistan.

– Ved Guds hjelp er begge i god behold. De er urolige for fremtiden

og ligger lavt. Men de fortsetter studiene, forteller pastor Ron i Pars.

«Ingen rapporter om drap»

Pamir Ministries har i 40 år drevet misjon mot Afghanistan, først gjennom radioarbeid og senere med hjelp av internett. De har et stort kontaktnett blant afghanske kristne utenfor og inne i Afghanistan. De forteller i slutten av januar at Taliban noen steder er begynt å spørre etter kristne.

– Det er god grunn til å frykte Taliban. Men så langt har ingen av våre fått noen rapporter om at kristne er voldtatt eller drept av Taliban. Det har trolig skjedd. Men ingen kan si at dette skjer overalt. Vi advarer mot overdrivelser, sier vår kilde.

» Vi må unngå ekstreme generaliseringer.

Pastor Ron i Pars
Theological Center

«Unngå ekstreme generaliseringer»

Taliban har aktivt oppsøkt og drept medlemmer av afghanske sikkerhetsstyrker. De nekter også jenter å gå på skolen fra syvende klasse.

Pastor Ron i Pars Theological Centre sier at Taliban søker anerkjennelse og trenger internasjonal hjelp mot den akutte humanitære krisen.

– Taliban er farlige folk. Men de er opptatt med mange andre saker nå. Vi må unngå ekstreme generaliseringer om situasjonen for de kristne, sier pastor Ron. ■

Nokre av jesidi-kvinnene som vart sette fri frå slaveri under IS, har fått hjelp på Hope Center i Duhok i Nord-Irak.
Foto for Stefanusalliansen: Pål Brenne

ROSAR DOM FOR FOLKEMORD

Ein tysk dom som slo fast at jesidiane vart utsette for folkemord, bør føra til at også norske domstolar dømmer IS-krigarar for folkemord.

TEKST: JOHANNES MORKEN

■ **Det meiner ekspert** på religiøs forfølgning.

– Eg håpar at den tyske dommen mot ein tidlegare IS-krigar vil få isen til å tina, slik at rettsvesen i andre europeiske land, som Nederland og Noreg, vil kjenna ansvar for å rettsforfølgja personar som var med på folkemordet mot jesidiane, seier Werner Nicolaas Nel til Magasinet Stefanus.

Massakrar

Den 3. august 2014 gjekk IS til angrep på jesidi-samfunnet i Sinjar i Nord-Irak, med massedrap, seksualisert vald, tortur og slaveri. Meir enn 5000 vart drepne i massakrane. Over 400 000 vart fordrivne. Framleis er meir

enn 2800 jesidi-kvinner ikkje komne fri frå sex-slaveri hos IS. Unge gutar og menn vart tvinga til å bli krigarar.

I Frankfurt vart Taha Al-Jumailly i november dømt for å ha kjøpt ei jesidi-kvinne og den fem år gamle dottera hennar som slavar i 2015. Retten la til grunn at dette var bidrag til å eliminera den religiøse minoriteten. Han vart kjent skuldig i å ha bunde femåringen fast i eit vindauge, i solsteiken. Han let jenta døy framfor augo på mora.

Andre IS-krigarar er tidlegare blitt dømde for brotsverk mot jesidiane. Men dette var den første dommen som slo fast at det skjedde folkemord.

– At ein domstol seier at det er folkemord, er mykje tyngre enn at akademikarar og politikarar seier det. Dette kan styrkja sjansen for at fleire domstolar dømmer involverte for folkemord mot jesidiane, seier Nel.

Werner Nicolaas Nel arbeider ved Universitetet i Johannesburg i Sør-Afrika og har skriva bok om alvorleg religiøs forfølgning som brotsverk mot menneskeslekta.

Folkemord og brotsverk mot menneskeslekta er to juridiske termar for grove brotsverk som kan føra til saker for Den internasjonale straffdomstolen i Haag.

Politisk minefelt

Men Nel seier at det er vanskeleg å få ei sak inn for straffedomstolen. Ein stat som har slutta seg til domstolen, kan be om at det vert reist sak. Ei sak vil då vera avgrensa til å straffefølgja brotsverk som har skjedd innanfor grensene til den staten som er skulda for overgrep, eller av borgarar av denne staten.

Tryggingrådet i FN kan krevja at det blir reist sak. Men storpolitikk vil ofte hindra initiativ, sidan dei fem vetomaktene må vera samde. Russland og Kina vil ikkje godta at Tryggingrådet skal reisa sak for ICC for brotsverk i Irak og Syria. USA er på den andre sida ikkje medlem av domstolen, påpeikar Nel.

– Dette er eit politisk minefelt. Difor ligg ansvaret i praksis på nasjonale domstolar, som domstolar i europeiske land. Domstolane i Syria og Irak er på si side ute av stand til å handtera rettsoppgjering etter IS, seier Nel.

Eit godt alternativ kunne vore eit regionalt tribunal, som etter folkemorda i Rwanda og Kambodsja.

– Men om det er pengar og politisk vilje, er eit anna spørsmål. Det vil i alle fall ta fleire år, med langvarige forhandlingar om grunnlagsdokument, finansiering og bevis. Difor er det lettare å tenkja seg nye saker for nasjonale domstolar, seier Nel.

Ville utrydda jesidiane

Religiøs forfølgning kan føra til sak for Den internasjonale straffedomstolen og for regionale tribunal. Men Nel seier at det ikkje er nødvendig for å kunna reisa sak at forfølgning av ein religiøs minoritet er definert som «religiøs forfølgning».

– Poenget er å kunna dokumentera at ei særskilt gruppe er blitt så massivt og målretta angripen at det

” Vi kan ikkje ta den religiøse fridommen vår for gitt.

Werner Nicolaas Nel

kan vera forfølgning – enten det er på grunn av religion, kultur, etnisitet eller andre faktorar, seier Nel.

Han understrekar at på den andre sida det er lett å slå fast at IS-brotsverka mot til jesidiane i Syria og Nord-Irak var religiøs forfølgning. I IS-ideologien vert jesidiane stempla som ureine. Det er også klart at vi kan definera dette som folkemord sidan IS aktivt prøvde å utrydda jesidiane som gruppe, på grunn av trua deira.

– Det var grufulle brotsverk også mot kristne. Men det vil vera vanskelegare å prova at det skjedde folkemord. Mykje tyder på at målet for IS ikkje var å utrydda dei kristne, men å jaga dei for å oppretta ein islamsk stat for «dei reine», seier Nel.

«Ikkje ta trusfridom for gitt»

Werner Nicolaas Nel ber kristne i den vestlege verda leva seg inn i situasjonen for den forfølgde kyrkja i Nigeria, Irak, Syria, Afghanistan og Nord-Korea.

– Vi kan ikkje ta den religiøse fridommen vår for gitt. Vi vil ikkje oppleve grufulle overgrep. Men dei overgrepa som i andre land vert utførte i religionens namn, kan i dei sekulære samfunna våre bli brukte som argument mot trusfridom, fordi religion blir framstilt som noko farleg, seier Nel.

Trusfridom har difor, seier Nel, ein polariserande effekt.

– Men positive bidrag frå religion overgår langt dei ugjerningane til dei som misbrukar trusfridommen til farlege føremål. Overgrep kan aldri grunnleggjast i trusfridom.

Løysa konfliktar

Nel seier at det er døme på at trusfridomen kjem i konflikt med andre menneskerettar, som kvinner sine rettgar.

– Men desse konfliktane kan vi løysa ved å snakka saman, utan å fjerna trusfridommen. Vi må finna løysingar der ulike rettgar møtest og der vi ikkje tek frå andre folk rettane deira, seier Werner Nicolaas Nel. ■

Glede over gavevekst

Stefanusalliansen fikk ca 35 millioner i ordinære gaver i 2021, 4 millioner mer enn året før.

– Vi har stor grunn til takknemlighet. Veksten i gaver fra aktive støttespillere er meget kjærkommen i en tid hvor kristne og andre religiøse minoriteter er under forsterket press i en rekke land. Vi er glade for at våre givere ser at behovene øker og at arbeidet vi driver gjennom våre partnere, utgjør en forskjell, sier Marianne Haugerud. Hun er leder for kommunikasjon og marked.

Sammenlignet med 2019, det siste året før pandemien, er gavene fra grupper og menigheter redusert med cirka en tredjedel, fra i overkant 4,8 millioner i 2019 til i underkant av 3,3 millioner i fjor. Men nedgangen er mindre enn man kunne frykte.

Imponert

– Vi er imponerte over hvor kreative mange menigheter og grupper har vært til å samle inn midler på nye måter når de ikke har kunnet møtes som før, sier Haugerud.

Folk som enten gir fast eller gir enkeltgaver, har mer enn kompensert for nedgangen som følge av møterestriksjonene. Sammenlignet med 2019 har de ordinære gavene fra enkeltpersoner økt med i overkant av en fjerdedel, fra 25 millioner til nær 32 millioner kroner i fjor.

– Vi vet at pandemien har vært og er krevende for mange nordmenn. Stefanusalliansens partnere i en rekke land lever midt i kriser som er langt verre enn våre. Vi har forsøkt å støtte partnere som har kastet om på sine planer for å møte nød, sier Haugerud.

Marianne Haugerud
takker alle givere.

Alle kan ta kurs om trosfrihet og likestilling

Trosfrihet og kvinners rettigheter kan styrke hverandre. De trenger slett ikke å stå i strid med hverandre. Dette er temaet for et nyutviklet digitalt kurs. Kurset ble lansert internasjonalt i midten av januar.

Kurset er utviklet av Stefanusalliansen sammen med et nordisk tverrkirkelig nettverk for trosfrihet (NOR-FORB). Alle kan ta kurset, men målgruppen er særlig folk som arbeider med likestilling, trosfrihet og andre menneskerettigheter, samt diplomater.

Kurset har først en modul om hva trosfrihet og likestilling er. Etterpå kan en ta ulike moduler for å gå i dybden på temaer. Den første handler om religiøs familie Lovgivning. Mange lands familielover diskriminerer kvinner både på grunn av kjønn og tro, for eksempel når det gjelder muligheten til å lære opp egne barn i sin tro. Kurset tar opp hvorfor reform av familielover er viktig og hvordan en kan arbeide for dette.

LES MER PÅ NETTET

På nettsiden vår finner du lenke til kurset og en mengde andre ressurser: www.stefanus.no

Misjonsuka i Oslo bispedømme

Misjonsuka 2022 i Oslo bispedømme ble åpnet med gudstjeneste i Oslo Domkirke søndag 30. januar. I forlengelsen ble det arrangert en temasamtale med biskop Kari Veiteberg, forfatter og prest Jostein Ørum, og generalsekretær i Stefanusalliansen Ed Brown.

Samtalen viste oss hvor noen av Jesu apostler dro på misjonsreiser og hvordan kirken mange av disse stedene i dag er levende til tross for press og forfølgelser.

Samtalen handlet også om hvordan vi kan møte mennesker som kommer til Norge fra land hvor risikoen for forfølgelse er stor.

I Oslo domkirke: F.v. Jostein Ørum, Ed Brown og Kari Veiteberg.

Vil du bli med å be for de som blir forfulgt for sin tro?

Abonner på **BØNNEBREV** på e-post fra Daniel Hop-Hansen

Hvorfor bønnebrev på e-post? Tenk deg at du sitter i et fengsel på grunn av din tro. Du er ensom, redd og i ferd med å miste motet. Så får du høre at noen ber for deg. Du er ikke så alene lenger.

Det er med stor glede Stefanusalliansen kan fortelle om mennesker som har fått bønnesvar. Mennesker som er på flukt eller sitter fengslet for sin tro, forteller om konkrete hendelser hvor Gud har beskyttet dem. Selv om det stormer rundt dem, har de kjent på en indre fred. Vi erfarer at våre bønner er av stor betydning. Meld deg på via denne nettadressen: kampanje.stefanus.no/forbonnstjenesten/ eller **skann over QR-koden** med mobilkameraet ditt og registrer deg på nettsiden! Du vil motta bønnetemaer hver uke (gratis), og du kan når som helst melde deg av. Takk for at du bryr deg om menneskene fra den forfulgte kirke som trenger vår forbønn.

Jeg sa jeg hadde tilgitt.

**Nå stod min manns
morder foran meg.
Han var blitt en kristen.**

Tamara og mannen flyttet sammen til Nord-Tadsjikistan i 2003.

– Vi kjente Guds kall. Dette var et område hvor få kjente Jesus, forteller Tamara. Her har muslimske fundamentalister sterkt fofeste, og kristne minoriteter står uten rettslig beskyttelse. Trusler, overgrep og sosial kontroll er dagligdags. Et lagerlokale ble gjort om til et bønnehus. – Etter et møte var det bare jeg og min mann igjen i bønnehuset. Da kom to unge menn inn. Jeg kjente dem igjen, for de hadde vært på møtet med oss tidligere på dagen. Den ene trakk en pistol og skjøt mannen min, sier Tamara og trekker pusten. – Jeg så ham dø. De unge mennene ble aldri arrestert, forteller hun. Fra da av var det opp til meg å lede menigheten, forteller hun og tar en kort pause.

På et bønnemøte noen år senere skjedde det utroligste. – Plutselig stod en av morderne der midt iblant oss igjen, men han var blitt en kristen, forteller Tamara. – Jeg hadde sagt at jeg hadde tilgitt disse mennene, men da jeg så ham der ble jeg usikker på min egen tilgivelse. Akkurat da var det vanskelig å fatte Guds kjærlighet, at det også var rom for denne mannen, forteller hun.

Vi møtte Tamara som gjest på Josefs hus, Stefanusalliansens partner i Sentral-Asia. **Josefs hus er et sårt tiltrengt hvilested for kristne i regionen og en enorm ressurs for kirken i Sentral-Asia. Her kan kristne som lever under et umenneskelig press og forfølgelse; ledere, familier og mennesker som Tamara, få ny styrke.** De blir omsluttet av kristne søsken som bryr seg. De får forbønn, trygge samtaler, veiledning og får styrket troen slik at de holder ut i kampen hjemme. De får også en legesjekk, oppfølging og det er et eget opplegg for barna som ofte også er sterkt preget av forfølgelse på hjemstedet. *Les mer om Josefs hus på side 6-9 i Magasinet.*

Vil du gi en gave som bidrar til å styrke en kristen leder som Tamara og gi en pause fra forfølgelsen og det konstante presset?

GAVEEKSEMPEL

Et døgn på Josefs
hus:

kr 440,-

GAVEEKSEMPEL

Et døgn på Josefs
hus for en familie
på fire:

kr 1300,-

**VIPPS din gave til 19013 merk med ditt mobilnr. + Tamara
eller benytt gavekonto: 3000 14 57922**